

Pavasari Valstybinių miškų urėdijos medelynuose prasideda sėja - kiekvienais metais urėdijos medelynai išsėja apie 1,5 tonos sėklų, iš kurių išauginama maždaug 50 milijonų sodmenų, tinkamų sodinti į mišką. Viso medelynuose kasmet auginama apie 150 milijonų sodmenų.

„Kasmet užauginame apie 50 milijonų sėjinukų ir sodinukų, iš kurių 30 milijonų yra pasodinami šalies valstybiniuose miškuose. Likusią dalį parduodame privačių miškų savininkams arba eksportuojame“, – sako Valstybinių miškų urėdijos direktorius Valdas Kaubė.

Šiomet planuojama užauginti apie 14 milijonų pušies, 22 milijonus eglės, 6 milijonus beržo, 5 milijonus juodalksnio, 2 milijonus ąžuolo ir iki 1 milijono kitų medžių rūšių sodmenų, tinkamų sodinti į mišką. Šiems vienmečiams sėjinukams užauginti bus panaudota 350 kg pušies, 420 kg eglės, 130 kg beržo, 120 kg juodalksnio ir apie 50 kg kitų medžių rūšių sėklų.

„Labai tikimės ir laukiame ąžuolo derliaus, kurio nebuvo jau dvejus metus iš eilės. Jeigu ąžuolai užderės – planuojame rudenį surinkti ir pasėti ne mažiau kaip 20 tonų gilių ir panašų kiekį susandėliuoti Panevėžio regioninio padalinio medelyno statomame šaldytuve. Prieš sėją ir saugojimą šaldytuve visos gilės bus termiškai apdorotos 420 C temperatūroje specialiuose katiluose. ąžuolo gilių termoterapijos linija jau įsigyta ir laukia naujojo pastato, kuris sparčiai kyla Panevėžio regioninio padalinio medelyne“, – sako miško sėklų ir sodmenų skyriaus vadovas Marijonas Bernotavičius.

Tam, kad miško sodinimo darbai vyktų sklandžiai ir būtų paruoštas reikiamas kiekis kokybiškų miško sodmenų – ruošiamasi jau prieš keletą metų. Skaičiuojama ir planuojama, kad sėklų užtektų keletui metų į priekį: eglių sėklos kaupiamos 7 metams, pušų – 3 metams, o lapuočių sėklos 2-3 metams. VMU puoselėja 185 sėklinius medynus, užimančius 1508 ha ir 180 sėklinių plantacijų, užimančių 911 ha. Iš jų vėliau renkamos selekciškai atrinktos ir genetiškai patikimos sėklos, iš kurių auginami kokybiški miško sodmenys.

Kol kas didžioji dalis sodmenų sėjama atvirame grunte, tačiau sparčiai vystoma nauja uždaros šaknų sistemos technologija, kuomet medžių sėklos auginamos specialiuose kontaineriuose. Naudojant tokį metodą sunaudojama 4-5 kartus mažiau sėklų, sutrumpėja sodmenų išauginimo laikas, sodmenys geriau prigyja, todėl efektyviau panaudojamos aukštos selekcinės vertės sėklos, be to, mažesniame plote galima išauginti daugiau sodmenų, nei atvirame grunte.

Siekiant, kad šiltnamio plotas būtų išnaudojamas kuo efektyviau, konteinerizuotuose medelynuose sėja vykdoma tris kartus: kovo viduryje, gegužės pabaigoje arba birželio pradžioje ir rugpjūtį.

Sėjinukų auginimo procesai konteinerizuotuose medelynuose didžiąja dalimi yra automatizuoti: technologijų pagalba paruošiamos durpės, sėjamos sėklos, mulčiuojama, drėkinama ir pan. Sudarius palankias sąlygas augalui augti – palaikant atitinkamą šilumą, drėgmę, apšvietimą – konteineriuose sudygsa iki 95 proc. sėklų. Šią technologiją kol kas naudoja tik Dubravos ir Panevėžio regioninių padalinių medelynai. Šiemet konteineriuose jau pasėta ir dygsa apie 4,5 milijonai eglės, 750 tūkstančių beržo, 350 tūkstančių juodalksnių ir 100 tūkstančių pušies sėjinukų.

Panevėžio regioninio padalinio medelyne taip pat taikoma ir vaškavimo technologija, kuri leidžia apsaugoti sodmenis nuo kenkėjų.

„Šiems darbams naudojame skolintą vaškavimo mašiną, todėl negalime patenkinti visų poreikių. Šiais metais sodmenų vaškavimo darbams numatyta įsigyti ir sumontuoti pusiau automatinę vaškavimo liniją, kurios pagalba bus galima per pamainą apdoroti iki 9000 vnt. eglės sodmenų“, – pasakoja M. Bernotavičius.

Sėjinukų ir sodinukų perkėlimas į mišką priklauso nuo medžio rūšies: beržo, juodalksnio ir pušies sėjinukai užauga maždaug per metus, ąžuolo per dvejus, o eglės sodinukai net per trejus ar ketverius. Tokio laiko prireikia tam, kad susiformuotų pakankamai tvirta šaknų sistema ir į mišką perkeltos eglutės prigytų.

2018 metais, kai tuo metu Lietuvoje veikė 33 valstybiniai medelynai ir valstybinis Raudondvario dekoratyvinis medelynas, pradėta vykdyti Valstybinių miškų urėdijos medelynų veiklos optimizavimo programa, kurios tikslas – juos modernizuoti bei valdyti centralizuotai.

Planuojama, kad 2023 metais įmonių medelynų skaičius bus sumažintas iki 13 perspektyvių ir konteinerizuotų medelynų, kuriuose didžioji sodmenų dalis bus auginama su uždara arba pagerinta šaknų sistema.

